

1. Morfologia verbal (II)

Les perífrasis verbals

Les **perífrasis verbals** són conjunts de dos verbs que expressen una sola idea. El primer verb (l'**auxiliar**) és el que es flexiona i el segon (el **principal**) suporta el significat bàsic de la perífrasi i està en una forma no personal (**infinitiu**, **gerundi** o **participi**). Tot seguit en teniu un bon grapat d'exemples (n'hi ha moltes més):

Obligació o necessitat

haver de + infinitiu (forma personal): *Has de comprar entrades per al Grec, si vols veure aquesta obra*

haver-se de + infinitiu (forma impersonal): *El que dius s'ha de provar abans de castigar-lo.*

caldre + infinitiu (forma impersonal): *Caldria tornar les claus al porter, perquè no hi hagi problemes*

caldre que + oració (forma impersonal): *Caldrà que lliureu les actes abans de les vuit del vespre.*

Per tant, caldrà evitar sempre la utilització de les formes incorrectes **tenir que*, *tenir de*, *haver-hi que* o *ser precis*. Aquí teniu uns quants exercicis d'autocorrecció.

Probabilitat

deure + infinitiu: *No porto rellotge, però ja deuen ser les nou del vespre*

Per expressar la probabilitat o el dubte, cal evitar formar frases utilitzant només el verb principal en futur, condicional o subjuntiu, ja que serien construccions castellanitzades.

Present: *Deu ser la Marlona qui truca* (*Serà la Mariona qui truca.)

Passat: *Devíeu patir molt* (*Patirieu molt!)

Futur: *Ja no deurà venir, si a hores d'ara no ha arribat* (*Ja no vindrà, si a hores d'ara no ha arribat)

1. Ompliu els buits amb la forma adequada de la perífrasi d'obligació *haver de*.
  - a. Si voleu sortir _____ obrir la porta.
  - b. Els qui _____ inscriure's, que vinguin.
  - c. _____ arribar ahir però arribarà avui.
  - d. Quan els actors _____ entrar en escena, podrem parlar sols.
  - e. Tota aquesta feina, l' _____ fer demà perquè avui no podran.
  - f. Els qui _____ declarar que no vinguin.

- g. Sempre diu que _____ estalviar, si volguéssiu comprar un cotxe.
- h. Si _____ treballar no dirien tot això.
- i. Vosaltres _____ entrar per la finestra perquè la porta era tancada.
- j. Tu _____ rentar la roba, la setmana passada.
2. Ompliu els buits amb les formes de les perífrasis d'obligació o de probabilitat adients.
- a. No sé què he fet avui! Ja són les tres i encara _____ d'anar al mercat.
- b. Crec que en Raül ja _____ ser camí de Tarragona.
- c. No _____ amoïni, tot anirà bé.
- d. _____ explicar-me el que va passar ahir a la nit.
- e. _____ que em diguéssiu què espereu de nosaltres.
- f. Manuel, _____ portar el gos a passejar.
3. Transformeu les següents frases imperatives en frases amb les perífrasis d'obligació *haver de* i *caldre que*.

<i>Frases imperatives</i>	<i>Haver de</i>	<i>Cal que</i>
Ves al carrer	Has d'anar al carrer	Cal que vagis al carrer
Beveu aigua		
Cull el llibre		
Escriu una carta		
Estudiï força		
Treu el llibre		
Estigueu quiets		
Faci la feina		

Possibilitat

poder + infinitiu: *Si us sembla bé, demà **podem anar** a visitar la catedral.*

Imminència

estar a punt de + infinitiu: *La guerra està a punt d'**esclatar**.*

estar per + infinitiu: *La diligència estava **per sortir**.*

anar a + infinitiu (sempre en passat): ***Anava a respondre-li** malament, però vaig preferir callar*

4. Transformeu aquestes oracions en oracions d'imminència seguint l'exemple.

Pujo a l'avió.	Estic a punt de pujar a l'avió.	Estic per pujar a l'avió.
Cantes una cançó.		
Obrirà la porta		
Correm de pressa		
Deixàveu la faena		
Menjaran el sopar		

Atreviment

*gostar + infinitiu: No vaig **gostar anar**-hi, perquè sabia que no hi era ben rebuda.* (Aquí podeu veure un exemple de l'ús d'aquesta perífrasi en un poema de Gabriel Ferrater)

Freqüència

*soler + infinitiu: Com que és molt tenaç, en Pere **sol aconseguir** tot allò que es proposa*

Reiteració

*tornar a + infinitiu: Ja **tornem a ser**-hi!*

Conseqüència

*acabar + gerundi: Si no calles, **acabarem perdent** el prestigi que tant ens ha costat aconseguir*

Duració o reiteració

*anar + gerundi: Que com estem? Doncs, ves, **anem fent**!*

*Malgrat tot, **ens n'anem sortint**!*

estar + gerundi: Tot el dia que estic pregant perquè no em truqui.

Perfecció

*deixar + participi: Vaig **deixar fet** el menjar per a tota la setmana*

*donar per + participi: Tot el que em dius, ja ho vaig **donar per oblidat** fa molt de temps.*

Acció acumulativa

*portar + participi: Per culpa seva **portem perdudes** dues hores de claror.*

5. Corregiu les següents frases, utilitzant la perífrasi verbal correcta.

- a. Hi ha que demanar el nostre permís.

- b. Ha tingut que anar a l'hospital.
- c. Ha estat precís marxar de casa.
- d. Deuen de ser deu persones.
- e. Saps quina hora és? Seran les dues.
- f. Vaig a sortir per anar a comprar.

Verbs preposicionals o de règim verbal

Els verbs preposicionals o de règim verbal són aquells el sentit dels quals exigeix un **complement introduït per una preposició**. A continuació teniu un llistat dels principals verbs preposicionals agrupats per les preposicions que els regeixen:

Regeixen la preposició <i>a</i>			
negar-se a	avenir-se a	arriscar-se a	renunciar a
exposar-se a	limitar-se a	contribuir a	obligar a
procedir a	atrevir-se a	decidir-se a	
dedicar-se a	accedir a	acostumar-se a	

Regeixen la preposició <i>de</i>			
parlar de	recordar-se de	doldre's de	riure's de
saber de	oblidar-se de	adonar-se de	dubtar de
burlar-se de	queixar-se de	penedir-se de	
vanagloriar-se de	aprendre de	abstenir-se de	

Regeixen la preposició <i>en</i>			
pensar en	complaure's en	insistir en	confiar en
ficar-se en	delitar-se en	convertir en	tenir interès en
afanyar-se en	consistir en	entossudir-se en	
exercitar-se en	tardar/trigar en	col·laborar en	

Regeixen la preposició <i>amb</i>			
amençar amb	anar amb compte		
conformar-se amb	amb		
comptar amb			
trobar-se amb			

Exemples:

Hem de contribuir a tan noble causa

Encara que ell s'ho creia, no sabia de música

La directora compta amb nosaltres per a l'excursió

S'ha de confiar en la resolució del problema ben aviat

RECORDEM:

Quan el complement preposicional està introduït per les preposicions *en* o *amb* i tot seguit hi ha un verb en infinitiu, **és preferible** canviar aquestes preposicions per *a* o *de* en registres **formals**.

Pensa en tu cada dia → *Pensa a besar-te cada dia*

Amenaça amb una demanda → *Amenaça de demandar-nos*

La conjunció *que* fa caure la preposició que la precedeix en els contextos **formals**.

Pensa en tu cada dia → (*)*Pensa en que et veurà avui*. cf. *Pensa que et veurà avui*.

6. Completa les frases amb les preposicions adients. Tingues en compte el canvi i caiguda de preposicions.

- a. Pensa _____ mi.
- b. Pensa _____ venir.
- c. Es complauen _____ organitzar festes.
- d. Es complauen _____ les festes.
- e. Tinc interès _____ aquesta exposició.
- f. Tinc interès _____ veure les pintures.
- g. Confia _____ sortir-se'n.
- h. Confia _____ l'èxit.
- i. S'ha entossudit _____ allò.
- j. S'ha entossudit _____ fer la seva.
- k. Tot consisteix _____ la velocitat.
- l. Tot consisteix _____ córrer més que els altres.
- m. Han invertit deu milions _____ el negoci.
- n. Han invertit deu milions _____ edificar una fàbrica.

- o. Han estat només un quart ____ muntar la màquina.
- p. Han estat només un quart ____ el muntatge de la màquina.
- q. Insisteixen ____ afirmar que no és veritat.
- r. Insisteixen ____ el mateix.

7. Ompliu els buits de les frases amb les preposicions adients quan calgui.

a. No insisteixis	<input type="text"/>	comprar-lo.
	<input type="text"/>	que m'ho portin.
	<input type="text"/>	aquesta feina.
b. Ell està d'acord	<input type="text"/>	alguna qüestió.
	<input type="text"/>	explicar la història.
	<input type="text"/>	que li recitin el poema.
c. Anima'l	<input type="text"/>	que vingui aviat.
	<input type="text"/>	aquella excursió.
	<input type="text"/>	venir aviat.
d. Tenen interès	<input type="text"/>	que facin ràpidament allò.
	<input type="text"/>	dinar d'hora.
	<input type="text"/>	aquella col·lecció.

Ús dels temps verbals

8. Escriu la forma adient del verb que et donem entre parèntesis, tenint en compte el significat del text:

Durant molt de temps _____ (VIURE) en una dispesa de prop del port. La família que _____ (REGENTAR) _____ (ARRIBAR) a tenir-me molta estimació, i quan els _____ (DIR) que me n' _____ (ANAR) a Bratislava per raons de policia, la senyora de la casa em _____ (DIR):

- _____-nos (DEIXAR) un retrat vostre. El _____ (POSAR) damunt el plano i així us _____ (PODER) enyorar més de gust.

Jo li _____ (DIR) que no en _____ (TENIR) cap, que mai no
_____ (SER) partidari de fer-me retratar, però la dama _____
(INSISTIR):

- _____ (ANAR)-vos-en a fer un. Encara que no _____
(TENIR) cap importància. Una cosa senzilla, _____ (SABER)?
Només per conservar la fesomia

Realment _____ (SER) tan simple compleure-la i jo li
_____ (DEURE) tantes coses que no es _____
(PODER) contar que aquella tarda em _____ (TROBAR) fent
antesala a casa d'un fotògraf de barriada.

P. Calders, Coses aparentment intranscendents

9. En aquesta notícia hi han d'anar formes verbals en diversos temps. Escriu-les-hi:

L'àvia de Catalunya farà 110 anys

Elisa Cubell i Guinau _____ (INSCRIURE) al *Llibre dels rècords catalans* com la persona més gran de Catalunya. La que _____
(PODER) _____ (CONSIDERAR) l'àvia més gran de Catalunya
_____ (NÉIXER) el 20 d'agost de 1885 a la Figuera de Falset, el Priorat,
per tant, si el seu estat de salut _____ (CONTINUAR) essent òptim, com
fins ara -cosa que li _____ (DESITJAR) des d'aquestes pàgines aquest
estiu _____ (ARRIBAR) als 110 anys, una xifra més que respectable
i tot un rècord de longevitat. Elisa, tot i la seva edat, s' _____
(EXPRESSAR) amb molta correcció en català al llarg de la seva vida, però, també
_____ (DOMINAR) el castellà i el francès, llengües que avui per a ella
són patrimoni de l'oblit.

Avui, 9.3.95